

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EŐİNSELLERE YÖNELİK TUTUMU Güven SONER*, Birsen ALTAY*

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencilerinin eşcinsellere ilişkin tutumlarını incelemektir.

Yöntem: Bu kesitsel tipteki çalışma, Türkiye'nin Samsun şehrinde bulunan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören 102 hemşirelik son sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Araştırma verileri Kasım 2016-Aralık 2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 19 maddeden oluşan anket ile Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum (LGYT) Ölçeği- Kısa Versiyon kullanılmıştır. Veriler IBM SPSS Statistic 20 ile analiz edilmiştir. Analizde tanımlayıcı testler, t-testi ve kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların % 72.5'i kadından oluşmaktadır. Öğrencilerin % 84.3'ü eşcinsellik hakkında fikirlerinin olduğunu, % 15.7'si eşcinsellik hakkında bilgilerinin olmadığını belirtmiştir. Eşcinsellerin sağlığı hakkında katılımcıların % 49'u yeterli bilgi sahibi olmadığını yine katılımcıların % 31.4'ü lisans eğitimlerinde ilgili konuya değinilmediğini belirtmişlerdir. Erkek hemşirelik öğrencilerinin kadınlara göre eşcinsellere yönelik daha fazla olumsuz tutum besledikleri saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda, Dünya'da dezavantajlı gruplar içinde gösterilen eşcinsellere yönelik hemşirelik öğrencilerinin bilgi seviyelerinin yeterli düzeyde olmadığı ve yanlış bilgilere sahip olduğu görülmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin eşcinsel bireylere yönelik farkındalık kazanmaları ve olumlu bir tutum takınmaları için bu bireylere yönelik eğitimlerin verilmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eşcinsellik, hemşirelik öğrencileri, tutum

Attitude Of Nursing Last Term Students Towards Homosexual Individuals

ABSTRACT

Objectives: This article aims to study the attitude of nursing last term student toward homosexual individuals in at Ondokuz Mayıs University.

Method: This cross-sectional of 102 nursing last term students at Ondokuz Mayıs University, Samsun, Turkey was conducted (November 2016- December 2016) through 19-item questionnaire and 'The Attitudes toward Lesbians and Gay Men Scale - The Revised Short Version'. IBM SPSS Statistics 20 was used for data analysis.

Results: 72.5% of the participants are women. 84.3% of the students stated that they had ideas about homosexuality and 15.7% did not know about homosexuality. 49% of participants said that they did not have enough knowledge about 'Homosexuality Health' and 31.4% said that LGBT health was not mentioned in undergraduate education. It has been found that male nursing students have more negative attitudes towards homosexuals than female nursing students.

Conclusion: As a result of the study, it is seen that the knowledge levels of nursing students towards homosexuals shown in disadvantaged groups in the world are not sufficient and they have the wrong information. It will be useful to provide nursing students with trainings for these individuals to gain awareness and to adopt a positive attitude towards homosexual individuals.

Keywords: Attitude, homosexuality, nursing students

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

*Sorumlu yazar: Güven SONER, mail: guven.soner@omu.edu.tr

GİRİŞ

Eşcinsellik, bireyin cinsel yöneliminin kendi cinsiyetinden kişilere olması durumudur. Erkek eşcinseller gey, kadın eşcinseller lezbiyen olarak adlandırılmaktadır. Eşcinsel bireyler hak arama mücadelelerini hak kaybına uğrayan diğer cinsel gruplarla birlikte verdikleri için sıklıkla LGBT kısaltması altında görünmektedirler. LGBT; lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel kavramlarını temsil eden, ancak tüm cinsiyet ve cinsel azınlık bireyleri kapsayan bir şemsiye terim olarak kullanılan bir kısaltmadır (Orgel, 2017).

Eşcinseller dezavantajlı gruplar arasında yer almaktadırlar. Eşcinsel bireylere yönelik ayrımcılığın Avrupa'da etnik köken, yaş ve engelli ayrımcılığından sonra yaygınlıkta dördüncü sırada yer aldığı belirtilmektedir (Papadaki ve ark., 2015). Eşcinsel bireyler heteroseksüellere göre sigara içme, aşırı alkol kullanımı ve ruh sağlığı sorunları açısından daha fazla risk altındadır (Fredriksen-Goldsen ve ark., 2013a). Ayrıca yaşam boyu mağdur olma ve sağlık bakımının önündeki mali engeller eşcinsel bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını olumsuz etkilemektedir (Fredriksen-Goldsen ve ark., 2013b). Eşcinsel bireyler dünyanın birçok ülkesinde aile içinde, iş yerinde ve okulda önyargı ve ayrımcılığa maruz kalabilmektedirler (Unlu, Beduk ve Duyan, 2016). LGBT bireyler aileleri tarafından red edilme sorunları yaşayabilmekte ve bu durum da bu bireyler üzerinde psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Puckett ve ark., 2015).

Eşcinsel bireylerin sağlık hizmetlerine erişiminde de engellerle karşılaşabilmektedirler (Albuquerque, da Silva Quirino, ve ark., 2016; Albuquerque, de Lima Garcia, ve ark., 2016; Graham ve ark., 2011). Sağlık sisteminde eşcinsel bireylere yönelik var olan olumsuz tutumlar bu bireyleri sağlık hakkını etkileyen önemli bir problemdir (Dinkel ve ark., 2007; Lim ve Hsu, 2016). Eşcinsel bireylerin sağlık hizmeti alırken yaşadığı olumsuz deneyimler, sağlık bakımına tekrar ihtiyaç duyabilecekleri zamanlardaki sağlık hizmeti algılarını etkilemekte ve bu bireylerin sağlık hizmeti almaktan kaçınmalarına neden olabilmektedir (Radix ve Maingi, 2018). Sağlık personelinin eşcinsel bireylerle ilgili daha az bilgi, hassasiyet ve duyarlılığa sahip olması, bu bireylere sundukları sağlık bakımını negatif etkilemektedir. Hasta odaklı bakım, eşcinsel bireyler için hayati öneme sahiptir; çünkü etiketleme ve dışlanma bakımı etkileyebilmektedir (Lim, Johnson, & Eliason, 2015). Ancak sağlık çalışanlarının olumsuz tutumlarını gösteren çalışmalar vardır (Sabin, Riskind ve Nosek, 2015). Amerika'da bazı eyaletlerde ve Avrupa'nın bazı ülkelerinde evlat edinen eşcinsel bireyler çocukları için sağlık hizmeti alma amacıyla gittikleri kurumlarda ayrımcılığa maruz kalabilmektedir (Bennett ve ark., 2017). Sağlık çalışanlarının homofobik tutumları olmasa dahi, eşcinseller ve sağlık gereksinimleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları sağlık bakımının niteliğini düşürebilir (Cunha ve ark., 2017).

Sağlık çalışanlarının eşcinsel bireylere kültürel olarak nitelikli hizmet vermekte etik yükümlülükleri vardır (Acker, 2017). Sağlık hizmeti sunucuları olarak, hemşirelerin marjinalize olmuş bireylerin sağlık bakım ihtiyaçları hakkında bilgi sahibi olmaları ve bunlara duyarlı olmaları gerekir (Cornelius ve Carrick, 2015). Hemşireler diğer sağlık personellerine göre hasta ile daha fazla etkileşim içinde olan bir meslektir. Tedavi görürken hastaların ilgi beklentilerinde, hemşireler sıklıkla ilk temas noktalarıdır ve bu yüzden kültürel farklılıklar konusunda deneyim ve bilgi sahibi olmaları gerekir (Mitchell ve ark., 2016). Ancak eşcinsel bireylere özgü sağlık konularının lisans ve lisansüstü hemşirelik müfredatına ne ölçüde dahil olduğu belirsizdir (Bonvicini, 2017).

Tıp fakültelerinde, halk sağlığı okullarında ve hemşirelik programlarında LGBT bireylerin sorunlarından çok az bahsedilmektedir (Cornelius ve Whitaker-Brown, 2017). Hemşirelik eğitiminde LGBT sağlığından gerektiği kadar bahsedilmemesi, hastaların bir kısmının eşcinsel olabileceği farkındalığının hemşirelerde gelişmemesine neden olabilmektedir (R. Carabez ve ark., 2015)

Dünya'da çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de LGBT bireyler diğer bireylere kıyasla dezavantajlı konumdadır (Bilgic, Daglar, Sabancıoğulları ve Özkan, 2018; Graham ve ark., 2011; Radix ve Maingi, 2018). Türkiye'de eşcinsellik bir tabu olmaya devam etmektedir ve hemşirelerin eşcinsellere yönelik tutumları toplumdaki diğer gruplardan farklı değildir (Bostancı Daştan, 2015). Türkiye'de hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmalarda öğrencilerin eşcinsel bireylere yönelik tutumlarının olumlu bir düzeyde olmadığı gösterilmiştir (Bilgic, Daglar, Sabancıoğulları ve Özkan, 2018; Sadiç ve Beydağ, 2018; Gelbal ve Duyan, 2006; Gönenç ve Erenel, 2018 ; Unlu ve ark., 2016).

Bu araştırmanın amacı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencilerinin eşcinsellere ilişkin tutumlarını incelemektir.

YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki çalışma Kasım 2016 ve Aralık 2016 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde yapılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencisi 102 birey (Erkek 28, Kadın 74) oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, örneklem grubu olarak toplam evrene (110 öğrenci) ulaşılmaya çalışılmıştır. Final sınavına katılmaya 8 öğrenciye ulaşılamadığı için çalışma verileri 102 kişiden elde edilmiştir. Çalışma için son sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni, mezuniyet aşamasında bulunan hemşirelik öğrencilerinin eşcinsellere yönelik farkındalık düzeylerini incelemektir. Çalışma öncesi bütün katılımcılar çalışmanın amacı hakkında bilgilendirilmişlerdir. Öğrenciler gönüllü olarak Lezbiyen ve Geyleme Yönelik Tutum (LGYT) Ölçeği- Kısa Versiyon ve araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formunu doldurmuşlardır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlayan yazarlardan mail yolu ile kullanım

izni alınmıştır. Araştırma öncesi ilgili sınavların anabilim dalı başkanlarından sözlü izin ve çalışmaya katılan öğrencilerden ise onam alınarak yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak kullanılan materyaller araştırmacıların hazırlamış olduğu anket formu ile Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum (LGYT) Ölçeği-Kısa Versiyon şeklinde-dir. Anket formu demografik bilgileri ile cinsel kimlik, cinsel yönelim ve eşcinsellik hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olup olmama durumunu sorgulan, ilgili literatür doğrultusunda geliştirilen 19 maddeden oluşturulmuştur.

Tablo 1. Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği değerleri

N	M	M	Mea	S	Cron
	ax	in	n	D	bach
	.	.			's
					α
102	50	1	31.3	9.	0.82
		0		5	

Veri toplamada kullanılan aracın ikinci kısmını oluşturan Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum (LGYT) Ölçeği-Kısa Versiyon eşcinsellik hakkında bireylerin tutumunu ölçen 10 maddeden ibarettir. Ölçek Herek tarafından geliştirilmiştir (Herek, 2011). Ölçeğin Türkçe geçerliliği 2004 yılında 315 üniversite öğrenci üzerinde Duyan ve Gelbal tarafından yapılmıştır (Duyan ve Gelbal, 2004). Ölçeğin 5 maddesi geylere ilişkin 5 maddesi ise lezbiyenlere ilişkin olmak üzere toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipte olup puanlaması "Tamamen katılıyorum" 5 puan, "Katılıyorum" 4 puan, "Kararsızım" 3 puan, "Katılmıyorum" 2 puan, "Hiç katılmıyorum" 1 puan şeklinde-dir. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması eşcinsellere karşı olumsuz tutumu ifade ederken toplam puanın düşük olması eşcinsellere karşı olumsuz tutumu ifade etmektedir. Ölçekte 6 adet olumsuz 4 adet

ise olumlu madde bulunmaktadır. Ölçeğin 3., 5., 8. Ve 10. maddelerini ters puanlanmaya sahiptir. Duyan ve Gelbal (2004) yaptıkları çalışmada, ölçeğin toplamına ilişkin Cronbach Alpha katsayısını 0.91 olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada ölçeğe ilişkin saptanan değerler Tablo 1'de gösterilmiştir. Öğrencilerin ölçek ortalama puanı 31,3 standart sapma değeri ise 9.5 bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise 0.82 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Öğrencilerin tamamına ulaşmak adına uygulama için iki farklı dersin final sınavı belirlenmiştir. Veri toplama süreci öncesinde katılımcılara konu hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmıştır. Veri toplama süreci yaklaşık 30-35 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesi SPSS 20.0 paket programında, tanımlayıcı istatistikler, t testi ile yapılmıştır.

Sınırlılıklar

Çalışma Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

BULGULAR

Çalışma kapsamındaki öğrencilerin % 72.5'i kadın, % 27.5'i erkektir. Öğrencilerin en uzun süreli yaşadıkları yerleşim yeri % 42.2 ile ilçe, % 28.4 ile il, % 18.6 ile büyükşehir, % 10.8 ile köy şeklinde-dir. Öğrenciler kendilerini % 49.0 oranında 'Orta düzeyde geleneksel', % 24.5 oranında ise 'Biraz fazla geleneksel şeklinde tanımlamışlardır. Öğrencilerin güncel bilimsel yayınları takip etme durumu incelendiğinde % 60.0 oranında 'Takip etmiyor' yanıtı alınmıştır. Eşcinsel bir tanıdığa sahip olma durumuna ise öğrencilerin % 83.4'ü hayır yanıtını vermiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik öğrencilerinin özellikleri

Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet (n=102)		
Kadın	74	27.5
Erkek	28	72.5
Yaşamın çoğunun geçtiği yer (n=102)		
İl	48	47.1
İlçe	54	52.9
Geleneksel olma durumu (n=102)		
Geleneksel	89	87.3
Geleneksel değil	13	12.7
Güncel bilimsel yayınları takip etme durumu (n=101)		
Takip ediyor	39	38.2
Takip etmiyor	62	60.0
Eşcinsel bir tanıdığa sahip olma durumu (n=102)		
Sahip	17	16.7
Sahip değil	85	83.4

Öğrencilerin % 84.3'ü eşcinsellik hakkında fikirlerinin olduğunu, % 15.7'si eşcinsellik hakkında bilgilerinin olmadığını belirtmiştir. 'Lisans eğitiminizde derslerinizde eşcinsellikten bahsedildi mi?' sorusuna öğrencilerin % 67.6'sı evet yanıtını verirken, öğrencilerin % 89.2'si eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici

etkinliğe katılmadığını belirtmiştir. 'Eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici makale okudunuz mu?' sorusuna 'hayır' yanıtını veren öğrencilerin oranı % 83.3 iken, 'eşcinsellik hakkında bilgilendirici eğitim almak ister miydiniz?' sorusuna 'hayır' cevabını veren öğrencilerin oranı % 54.9'dur (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin eşcinsel bireylere yönelik farkındalıklarının dağılımı

Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Eşcinsellik konusu hakkında bilgi sahibi olma durumu (n=102)		
Konu hakkında fikri var	86	84.3
Konu hakkında fikri yok	10	15.7
Lisans eğitiminde derslerinizde eşcinsellikten bahsedilme durumu (n=101)		
Evet	69	67.6
Hayır	32	31.6
Eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici etkinliğe katılma durumu (n=102)		
Evet	11	10.8
Hayır	91	89.2
Eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici makale okuma durumu (n=102)		
Evet	17	16.7
Hayır	85	83.3
Eşcinsellik hakkında bilgilendirici eğitim almak isteği (n=102)		
Evet	46	45.1
Hayır	56	54.9

'Lisans eğitiminiz eşcinselliğe bakışınızda değişiklik oluşturdu mu?' sorusuna öğrencilerin % 55.9'u 'evet' yanıtını vermiştir. 'Eşcinsel bir hasta ile iletişim kurmak ister misiniz?' sorusuna ise öğrencilerin

% 94.1'i olumlu görüş belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin % 76.5'i eşcinsel bir hastaya bakım vermek isteyip istemedikleri sorusuna bakım vermek istedikleri yönünde cevap vermişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin eşcinsel bireylere yönelik tutumlarının dağılımı

Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Lisans eğitiminiz eşcinselliğe bakışınızda değişiklik oluşturdu mu? (n=101)		
Evet	57	55.9
Hayır	43	42.2
Kısmen	1	1.0
Eşcinsel bir hasta ile iletişim kurmak ister misiniz? (n=102)		
Evet	96	94.1
Hayır	6	5.9
Eşcinsellik bir hastaya bakım vermek ister misiniz? (n=102)		
Evet	78	76.5
Hayır	24	23.5

Tablo 5'te katılımcıların Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği (LGYT) – Gözden Geçirilmiş Kısa Sürümü puan sonuçları görülmektedir. Erkeklerin ölçekten aldıkları ortalama puan 38.46 ± 6.51 iken, kadınlarda bu rakam 29.46 ± 9.84 şeklindedir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre eşcinsellere yönelik daha olumsuz bir tutum sergilediği saptanmıştır ($p < 0.05$).

Bağımsız t testi sonucunda öğrencilerin yaşadıkları yer, geleneksel olma durumu, güncel yayınları takip etme durumu, eşcinsel bir yakına sahip olma durumu değişkenleri ile ölçek puanları sonuçları arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık bulunmamıştır ($p > 0.05$) (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği (LGYT) puan ortalamaları

	LGYT Toplam Puan		İstatistik	p değeri
	X±SD			
Cinsiyet			t	
Erkek	38.46±6.51		3.484	0.001
Kadın	29.46±9.84			
Yaşının çoğunun geçtiği yer			t	
İl	30.48±10.45		-0.900	0.370
İlçe	32.19±8.68			
Geleneksel olma durumu			t	
Geleneksel	32.80±3.83		1.469	0.045
Geleneksel değil	30.05±9.78			
Güncel bilimsel yayınları takip etme durumu			t	
Takip ediyor	30.21±8.26		-1.110	0.270
Takip etmiyor	32.41±10.09			
Eşcinsel bir tanıdığa sahip olma durumu			t	
Sahip	30.29±8.76		-0.499	0.619
Sahip değil	31.57±9.78			

Araştırma sonucunda eşcinsellik hakkında fikir sahibi olanların olmayanlara göre LGYT ölçeği puanının daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Lisans derslerinde eşcinsellikten bahsedilmenin, eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici etkinliğe katılma durumunun, eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici makale okuma durumu ve eşcinsellik hakkında bilgilendirici eğitim almak isteği durumunun LGYT ölçeği puan sonucu ile istatistiksel olarak bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo6).

Tablo 6. Öğrencilerin eşcinsel bireylere yönelik tutumlarına göre Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları

	LGYT Toplam Puan		İstatistik	p değeri
	X±SD			
Eşcinsellik konusu hakkında bilgi sahibi olma durumu			t	
Konu hakkında fikir sahibi	30.88±9.80		-1.226	0.223
Konu hakkında fikri yok	34.06±7.77			
Lisans eğitiminde derslerinizde eşcinsellikten bahsedilme durumu			t	
Evet	30.41±9.60		-1.354	0.179
Hayır	33.16±9.25			
Eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici etkinliğe katılma durumu			t	
Evet	32.73±9.16		0.493	0.623
Hayır	31.22±9.63			
Eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici makale okuma durumu			t	
Evet	28.06±9.73		-1.584	0.116
Hayır	32.05±9.43			
Eşcinsellik hakkında bilgilendirici eğitim almak isteği			t	
Evet	30.04±10.05			
Hayır	32.48±9.05		-1.228	0.201

TARTIŞMA

Bir üniversitesinin hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinde gerçekleştirilen bu çalışmada 102 katılımcı arasında eşcinsellere yönelik tutum olumsuz bulunmuştur. Ng ve arkadaşları (2015) Malezya'da bir üniversitenin hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrencilerle yaptıkları çalışmada öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarını negatif yönde bulmuşlardır ve negatif tutumun cinsiyet ile ilişkisini saptamamışlardır. (Ng ve ark., 2015). Bunun nedeni olarak da eşcinselliğin yasak olduğu Malezya'da dinin önemli bir etkiye sahip olmasını göstermişlerdir. Bizim çalışmamızda da öğrencilerin eşcinsellere olumsuz bir tutumda oldukları ve erkeklerin kadın katılımcılara göre eşcinsel bireylere daha olumsuz baktığı görülmüştür. Bu durumunun nedeninin eşcinselliğin Türkiye'de de bir tabu olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Pinto ve Nogueira (2016) ayrımcılık ve önyargı ile ilgili hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları araştırmada kırsal alanlarda yaşayan öğrencilerin lezbiyenlere karşı daha fazla negatif tutumlarının var olduğunu gösterilmiştir (Pinto ve Nogueira, 2016). Ayrıca katılımcıların sadece heteroseksüel yönelimin normal olduğu yönünde düşünceleri ile sağlık bakımı ayrımcılık seviyeleri arasında da pozitif ilişki bulunmuştur. Bizim çalışmamızda yaşamın çoğunun geçtiği yer ile katılımcıların eşcinsellere yönelik tutumu arasında ilişki bulunmamıştır. Daha fazla örneklem grubu ile farklı çalışma sonuçlarını bakılabilir.

Rowniak (2015) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada eşcinsellere yönelik negatif tutumun dini inanç ile bağlantılı bulmuşlardır (Rowniak, 2015). Unlu ve arkadaşları (2016) Türkiye'nin Ankara şehrinde bulunan 5 üniversitenin hemşirelik bölümlerinde eğitim gören toplam 964 öğrenci ile Lezbiyen ve Geyleye Yönelik Tutum (LGYT) Ölçeği'ni kullanarak yaptıkları çalışmada muhafazakar aileye sahip olma durumunun eşcinsellere yönelik olumsuz tutumu etkilediğini bulmuştur (Unlu, Beduk ve Duyan, 2016). Bizim yaptığımız çalışmada öğrencilere ne kadar geleneksel oldukları sorusu yöneltilmiş ve cevaplar ile eşcinsellere yönelik olumsuz tutum arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bunun yanı sıra çalışmamızda eşcinsellik hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin konu hakkında bilgi sahibi olmayanlara göre eşcinsellere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Eşcinsellik konusuna bilimsel yaklaşım ile yaklaşan öğrencilerin eşcinsellere yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduğu söylenebilir.

Çalışmamızda öğrencilerin güncel bilimsel yayınları takip etme durumu ve eşcinsellik hakkında her hangi bir bilgilendirici makale okuma durumu ve eşcinsellikle ilgili her hangi bir etkinliğe katılma durumu ile eşcinsellere yönelik olumsuz

tutum arasında her hangi bir ilişki bulunmamıştır. Unlu ve arkadaşları (2016) düzenli kitap okumama, serbest zamana sahip olmama gibi faktörlerin eşcinsellere yönelik tutumu olumsuz etkilediğini göstermişlerdir (Unlu ve ark., 2016). Daha fazla örneklem grubu ile farklı çalışma sonuçlarını bakılabilir.

Rowniak (2015) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada eşcinsellere yönelik negatif tutumun LGBT birey tanıdığı olup olmama durumu ile bağlantılı bulmuştur (Rowniak, 2015). Pinto ve Nogueira (2016) ayrımcılık ve önyargı ile ilgili hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları araştırmada lezbiyen arkadaşı olmayan öğrencilerin lezbiyenlere karşı daha fazla negatif tutumlarının var olduğunu göstermiştir (Pinto ve Nogueira, 2016). Bizim çalışmamızda ise eşcinsel tanıdığı olma durumu ile eşcinsellere yönelik tutum arasında her hangi bir ilişki bulunmamıştır. Daha fazla örneklem grubu ile farklı çalışma sonuçlarını bakılabilir.

Çalışmamızda ayrıca lisans eğitiminde derslerinizde eşcinsellikten bahsedilme durumu ve eşcinsellik hakkında bilgilendirici eğitim almak isteği ile eşcinsellere yönelik olumsuz tutum arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşireler herkese eşit sunulması gereken sağlık hizmetinin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadırlar. Eşcinsel bireylerin sağlık hizmetine erişimlerinde herhangi bir engelle karşılaşmaması adına hemşirelerin eşcinsellere dair farkındalık sahibi olması ve eşcinsel bireylerin sağlık gereksinimlerini bilmeleri önemlidir. Eşcinseller konusunda doğru bir eğitim öğrencilerin eşcinselliğe bakışını bilimsel bir yöne çekebilir. Carabez ve arkadaşları (2015) konu okuması, LGBT sağlığı konusunda iki saatlik sunum, konu hakkında bilgi sahibi iki kişi ile röportaj ödevi gibi eğitim yöntemleriyle 122 öğrencinin eğitim öncesi ve eğitim sonrası eşcinsellik konusundaki farkındalıklarını incelemişlerdir (Carabez ve ark, 2015). Katılımcıların yüzde 74'ü cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine bakışta önemli oranda olumlu ilerleme göstermişlerdir. Strong ve Folse (2015) ise 58 hemşirelik öğrencisini dahil ettikleri çalışmalarında LGBT bireylerle ilgili bilgilendirici formlarından sonra öğrencilerin LGBT bireylere bakışlarında önemli bir oranda olumlu gelişme gösterdiğini kaydetmişlerdir (Strong ve Folse, 2014).

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencilerinde yapılan bu çalışma bu farkındalığın ve bilginin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Hemşirelerin lisans eğitiminin eşcinsel bireylerle ilgili farkındalık açısından yeniden gözden geçirilmesi ve eğitim müfredatına bu bireylerin sağlık gereksinimleri

hakkında dersler eklenmesi faydalı olabilir. Benzer çalışmaların farklı ve daha geniş örneklem grupları ile yapılması yazarlar önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Acker, G. M. (2017). Transphobia among students majoring in the helping professions. *J Homosex*, 64(14), 2011-2029. doi:10.1080/00918369.2017.1293404
- Albuquerque, G. A., da Silva Quirino, G., dos Santos Figueiredo, F. W., da Silva Paiva, L., de Abreu, L. C., Valenti, V. E., Adami, F. (2016). Sexual diversity and homophobia in health care services: Perceptions of homosexual and bisexual population in the cross-cultural theory. *Open Journal of Nursing*, 6, 470-482.
- Albuquerque, G. A., de Lima Garcia, C., da Silva Quirino, G., Alves, M. J. H., Belém, J.M., dos Santos Figueiredo, F.W., Valenti, V.E. (2016). Access to health services by lesbian, gay, bisexual, and transgender persons: Systematic literature review. *BMC International Health and Human Rights*, 16 (2), 1-10. DOI 10.1186/s12914-015-0072-9
- Bennett, E., Berry, K., Emeto, T.I., Burmeister, O. K., Young, J., Shields, L. (2017). Attitudes to lesbian, gay, bisexual and transgender parents seeking health care for their children in two early parenting services in Australia. *Journal of Clinical Nursing*, 26(7-8), 1021-1030.
- Bilgic, D., Daglar, G., Sabanciogulları, S., Özkan, S. A. (2018). Attitudes of midwifery and nursing students in a turkish university toward lesbians and gay men and opinions about healthcare approaches. *Nurse Educ Pract*, 29, 179-184. doi:10.1016/j.nepr.2017.11.018
- Bonvicini, K. A. (2017). LGBT healthcare disparities: What progress have we made? *Patient education and counseling*, 100(12), 2357-2361.
- Bostanci Daştan, N. (2015). The attitudes of nursing students towards lesbians and gay males in Turkey. *International Journal of Nursing Practice*, 21(4), 376-382. doi:10.1111/ijn.12294
- Carabez, R., Pellegrini, M., Mankovitz, A., Eliason, M., Ciano, M., & Scott, M. (2015). "Never in All My Years... ": Nurses' Education About LGBT Health. *J Prof Nurs*, 31(4), 323-329. doi:10.1016/j.profnurs.2015.01.003
- Carabez, R., Pellegrini, M., Mankovitz, A., Eliason, M. J., & Dariotis, W. M. (2015). Nursing Students Perceptions of their Knowledge of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Issues: Effectiveness of a Multi-Purpose Assignment in a Public Health Nursing Class. *Journal of Nursing Education. J Nurs Educ*, 54 (1): 50-3. doi: 10.3928/01484834-20141228-03
- Cornelius, J. B., & Carrick, J. (2015). A survey of nursing students' knowledge of and attitudes toward LGBT health care concerns. *Nursing Education Perspectives*, 36(3), 176-178.
- Cornelius, J. B., & Whitaker-Brown, C. (2017). A Brief Learning Experience Designed to Increase Nursing Students' Knowledge of and Attitudes Toward LGBT Health Care. *GSTF Journal of Nursing and Health Care (JNHC)*, 2(1), 1-4.
- Cunha, M., Taveira, A., Ribeiro, D., Esteves, G., Soares, J., & Carvalho, T. (2017). Health Support directed at Lesbian, Gay and Bisexuals: Socio-demographic Context and Education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 237, 261-267.
- Dinkel, S., Patzel, B., McGuire, M. J., Rolfs, E., & Purcell, K. (2007). Measures of homophobia among nursing students and faculty: a Midwestern perspective. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 4(1), 1-11.
- Duyan, V., & Gelbal, S. (2004). Lezbiyen ve geylere yönelik tutum (LGYT) ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *HIV/AIDS Dergisi*, 7(3), 106-112.
- Sadıç, E., Beydağ, K.D. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Lezbiyen Ve Geylere Yönelik Tutumları Ve Etkileyen Faktörler. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 1(2), 05-13.
- Fredriksen-Goldsen, K. I., Emler, C. A., Kim, H. J., Muraco, A., Erosheva, E. A., Goldsen, J., & Hoy-Ellis, C. P. (2013a). The physical and mental health of lesbian, gay male, and bisexual (LGB) older adults: the role of key health indicators and risk and protective factors. *Gerontologist*, 53(4), 664-675. doi:10.1093/geront/gns123
- Fredriksen-Goldsen, K. I., Kim, H. J., Barkan, S. E., Muraco, A., & Hoy-Ellis, C. P. (2013b). Health disparities among lesbian, gay, and bisexual older adults: results from a population-based study. *Am J Public Health*, 103(10), 1802-1809. doi:10.2105/ajph.2012.301110
- Gelbal, S., & Duyan, V. (2006). Attitudes of University Students toward Lesbians and Gay Men in Turkey. *Sex Roles*, 55(7), 573-579. doi:10.1007/s11199-006-9112-1
- Graham, R., Berkowitz, B., Blum, R., Bockting, W., Bradford, J., de Vries, B., & Makadon, H. (2011). The health of lesbian, gay,

- bisexual, and transgender people: Building a foundation for better understanding. Washington, DC: Institute of Medicine.
- Herek, G. M. (2011). Attitudes toward lesbians and gay men scale. *Handbook of sexuality-related measures*, 3, 392-394.
- Gönenç, I.M, Erenel A.Ş. (2018). Determining Homophobic Attitudes of Nursing Students in Turkey and the Factors Affecting Them. *Clin Exp Health Sci*. doi: DOI: 10.5152/clinexphealthsci.2018.XXXX
- Lim, F., Johnson, M., & Eliason, M. (2015). A National Survey of Faculty Knowledge, Experience, and Readiness for Teaching Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Health in Baccalaureate Nursing Programs. *Nursing Education Perspectives*, 36(3), 144-152. doi:10.5480/14-1355
- Lim, F. A., & Hsu, R. (2016). Nursing Students' Attitudes Toward Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Persons: An Integrative Review. *Nursing Education Perspectives*, 37(3), 144-152. doi:10.1097/01.Nep.0000000000000004
- Mitchell, K. M., Lee, L., Green, A., & Skyes, J. (2016). The Gaps in Health Care of the LGBT Community: Perspectives of Nursing Students and Faculty. *Papers & Publications: Interdisciplinary Journal of Undergraduate Research*, 5(1), 5.
- Ng, C. G., Yee, A., Subramaniam, P., Loh, H. S., & Moreira, P. (2015). Attitudes toward homosexuality among nursing students in a public university in Malaysia: The religious factor. *Sexuality Research and Social Policy*, 12(3), 182-187.
- Orgel, H. (2017). Improving LGBT Cultural Competence in Nursing Students: An Integrative Review. *ABNF Journal*, 28(1), 14-18.
- Papadaki, V., Plotnikof, K., Gioumidou, M., Zisimou, V., & Papadaki, E. (2015). A comparison of attitudes toward lesbians and gay men among students of helping professions in Crete, Greece: the cases of social work, psychology, medicine, and nursing. *J Homosex*, 62(6), 735-762. doi:10.1080/00918369.2014.998956
- Pinto, D., & Nogueira, C. (2016). Portuguese nursing students' attitudes towards lesbians: from prejudice to recommendations for change. *Trends in Psychology / Temas em Psicologia* , 24 (3), 805-814.
- Puckett, J. A., Woodward, E. N., Mereish, E. H., & Pantalone, D. W. (2015). Parental rejection following sexual orientation disclosure: Impact on internalized homophobia, social support, and mental health. *LGBT health*, 2(3), 265-269.
- Radix, A., & Maingi, S. (2018). LGBT Cultural Competence and Interventions to Help Oncology Nurses and Other Health Care Providers. Paper presented at the Seminars in oncology nursing. *Semin Oncol Nurs*, 34(1):80-89.
- Rowniak, S. R. (2015). Factors related to homophobia among nursing students. *Journal of Homosexuality*, 62(9), 1228-1240.
- Sabin, J. A., Riskind, R. G., & Nosek, B. A. (2015). Health care providers' implicit and explicit attitudes toward lesbian women and gay men. *American Journal of Public Health*, 105(9), 1831-1841.
- Strong, K. L., & Folse, V. N. (2014). Assessing undergraduate nursing students' knowledge, attitudes, and cultural competence in caring for lesbian, gay, bisexual, and transgender patients. *Journal of Nursing Education*, 54(1), 45-49.
- Unlu, H., Beduk, T., & Duyan, V. (2016). The attitudes of the undergraduate nursing students towards lesbian women and gay men. *J Clin Nurs*, 25(23-24), 3697-3706. doi:10.1111/jocn.13347
- Unlu, H., Beduk, T., & Duyan, V. (2016). The attitudes of the undergraduate nursing students towards lesbian women and gay men. *Journal of Clinical Nursing*, 25(23-24), 3697-3706. doi:doi:10.1111/jocn.13347